

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2



ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Кирилюк Алла Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ	220
Мазуренко Світлана Вікторівна ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ ПАТЕНТНИМИ ПРАВАМИ	224
Мартинюк Іван Вікторович ЗАХИСТ ПАТЕНТНИХ ПРАВ У МЕТАВСЕСВІТІ.....	227
Бакутін Артем Олегович ДО ПИТАННЯ ЗДАТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТВОРЮВАТИ ХОРЕОГРАФІЧНІ ТВОРИ.....	230
Бугаєць Альона Сергіївна РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В НОВИХ РЕАЛІЯХ.....	233
Гриценюк Владислав Олександрович ЗАХИСТ ПРАВ НА МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТВОРИ.....	235
Здирко Єлизавета Михайлівна ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ	237
Ларіонов Владислав Сергійович ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ УМОВНОГО ДОСТУПУ ДО МЕДІА-СЕРВІСІВ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО	241

СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович ЩОДО ПРОБЛЕМ РІЗЬКОГО ПОГІРШЕННЯ СТАНУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	245
Будурова Ганна Миколаївна ЗМІНА ПРАВОВИХ ТИТУЛІВ МАЙНА ДЕРЖАВНИХ І КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ОНОВЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	248
Гофман Олександр Рудольфович, Петров Володимир Володимирович ПІДТРИМКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТИ.....	251
Добровольська Володимира Володимирівна ЩОДО ЛІЦЕНЗУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	254
Згама Антоніна Олександрівна ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СУДОЧИНСТВІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	257
Квасніцька Ольга Олексіївна ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ОПЕРАТОРІВ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА У СВІТЛІ ЗАКОНОПРОЕКТУ «ПРО ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ» ТА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НЕСПРОМОЖНІСТЬ.....	261
Попелюк Вадим Павлович ЩОДО СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВОЮ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЖИТЛО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	264
Войнарівський Микола Миколайович ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ У ПЕРЕВЕЗЕННЯХ.....	267
Райчева Світлана Іванівна ВІДОКРЕМЛЕНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ КОНЦЕНТРАЦІЇ МАЙНОВИХ СПОРІВ У ПРОЦЕДУРАХ БАНКРУТСТВА	271
Артёмов Дмитро Володимирович ЩОДО ПОНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	273
Бабалунга Олесь Михайлович НЕДІЙСНІСТЬ АРБИТРАЖНОГО ЗАСТЕРЕЖЕННЯ В КОНТРАКТІ.....	276

Ларіонов Владислав Сергійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції*

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ УМОВНОГО ДОСТУПУ ДО МЕДІА-СЕРВІСІВ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII було ратифіковано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Виконання Угоди про асоціацію зумовлює необхідність адаптації цивільного права України до права ЄС. У зв'язку з цим зазвичай йдеться про імплементацію законодавства ЄС у галузі договорів, права, інтелектуальної власності та ін., що у контексті положень згаданої Угоди виглядає цілком логічним [1, с. 40].

Пунктом 1906 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106, передбачено створення правових механізмів протидії застосуванню незаконних пристроїв несанкціонованого доступу до послуг, що засновані на умовному доступі або складаються з нього, шляхом імплементації до вітчизняного законодавства відповідних положень Директиви 98/84/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 20.11.1998 «Про правовий захист послуг, що базуються чи включають умовний доступ».

15.04.2025 Верховною Радою України було прийнято та направлено на підпис Президента Закон України «Про захист медіа-сервісів, які надаються із застосуванням умовного доступу» («Закон»).

Відповідно до пояснювальної записки до Закону він був розроблений з метою створення ефективної системи протидії виробництву, продажу, рекламі, налаштуванню систем умовного доступу, які відкривають несанкціонований доступ до захищених медіа-сервісів, та іншій діяльності із застосуванням таких систем, а також з метою захисту економічних інтересів надавачів послуг з умовним доступом шляхом забезпечення державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у зазначеній сфері та імплементації до чинного законодавства України відповідних положень Директиви 98/84/ЄС.

Проблема незаконного використання об'єктів авторського права у мережі Інтернет вже давно є об'єктом боротьби як з боку правовласників, так і з боку органів державної влади. Цифрове піратство завдає значних збитків медіа-компаніям, призводить до викривлення конкурентного середовища та руйнує стимули до створення якісного контенту.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 визначає піратство у сфері авторського права і суміжних прав як відтворення, ввезення

на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження піратських примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм, незаконне використання програм організації мовлення, камкординг, а також Інтернет-піратство, тобто незаконне використання об'єктів авторського права та/або об'єктів суміжних прав із застосуванням мережі Інтернет.

Системи умовного доступу тривалий час використовуються правовласниками як важливий інструмент для протидії незаконному відтворенню і розповсюдженню контенту за допомогою мережі Інтернет. У загальному розумінні система умовного доступу являє собою технологію, що дозволяє зашифрувати медіа-сигнал таким чином, щоб доступ до нього був лише у законних користувачів (передплатників платного телебачення, підписників медіа-сервісів тощо).

Закон визначає умовний доступ (систему умовного доступу) як будь-який технічний засіб (система автентифікації, обладнання, програмне забезпечення тощо) та/або домовленість, за допомогою яких доступ до захищеного медіа-сервісу у зрозумілій формі обумовлюється попереднім індивідуальним дозволом.

Визначення системи умовного доступу також міститься у Законі України «Про електронні комунікації» від 16.12.2020, відповідно до якого система умовного доступу – це будь-який технічний засіб, система автентифікації та/або механізм, що застосовуються для забезпечення доступу до аудіовізуальних медіа-сервісів залежно від підписки або іншої форми попередньої індивідуальної авторизації.

Вищезазначені дефініції системи умовного доступу є схожими, однак варто відзначити, що Закон розширює визначення «технічного засобу», а також включає додатковий елемент у вигляді «домовленості», що окрім технічного аспекту охоплює і договірний (правовий).

Також Закон вводить поняття захищеного медіа-сервісу, під яким розуміється медіа-сервіс, що надається за відповідну плату із застосуванням умовного доступу за індивідуальним запитом користувача та/або за індивідуальною авторизацією користувача.

Враховуючи важливість системи умовного доступу для захисту контенту, сучасне цифрове піратство значною мірою спрямоване на обхід цього інструменту. Серед засобів обходу систем умовного доступу часто використовують спеціальне програмне забезпечення та незаконне обладнання, які допомагають отримати доступ до контенту без дозволу правовласників.

У цьому контексті важливим є закріплення поняття незаконного пристрою умовного доступу, який Закон визначає як будь-яке обладнання або програмне забезпечення, призначене або адаптоване (пристосоване) для надання доступу до захищеного медіа-сервісу у зрозумілій формі, що використовується без дозволу постачальника такого медіа-сервісу.

Не менш важливим для досягнень цілей законопроекту є встановлення спеціальної відповідальності. За порушення законодавства у сфері захисту ме-

діа-сервісів, які надаються із застосуванням умовного доступу, до порушників застосовуються санкції у виді штрафу у разі:

1) виготовлення, імпорту, експорту, розповсюдження, зберігання з метою збуту або збуту, оренди чи іншої оплатної передачі в користування незаконних пристроїв умовного доступу, а також володіння ними з комерційною метою – у розмірі дванадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконних пристроїв;

2) встановлення, налаштування, технічного чи іншого обслуговування або заміни в комерційних цілях незаконних пристроїв умовного доступу – у розмірі від однієї тисячі до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконних пристроїв;

3) рекламування (замовлення реклами), а також замовлення та/або здійснення будь-якої іншої діяльності з просування та популяризації незаконних пристроїв умовного доступу або послуг, пов'язаних з такими пристроями (включаючи прямий маркетинг, стимулювання збуту та зв'язки з громадськістю), – у розмірі від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Уповноваженими органами, що здійснюють нагляд та контроль за дотриманням вимог Закону, є Національна поліція України та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, які можуть діяти як на підставі заяви постачальника захищеного медіа-сервісу чи іншої особи, так і за власною ініціативою у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Порівнюючи Закон із Директивою 98/84/ЄС, яку Закон імплементує в українське законодавство, варто відзначити їхню схожу структуру та понятійний апарат. У той же час український Закон містить більш сучасну та деталізовану термінологію, а також визначає конкретні механізми контролю і відповідальності та уповноважені органи.

Закон є важливим, хоч і трохи запізнілим, кроком на шляху гармонізації українського законодавства із правом ЄС. Ефективність його реалізації у разі підписання Президентом України буде залежати від активних дій правовласників та контролюючих органів.

Список використаних джерел:

1. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. DCFR та деякі проблеми адаптації права України до права ЄС. *Проблеми модернізації приватного права в умовах євроінтеграції* : збірник наукових праць. Хмельницький, 2015. С. 40-46.

2. Про авторське право і суміжні права : від 01.12.2022 № 2811-IX. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.

3. Про захист медіа-сервісів, які надаються із застосуванням умовного доступу : Проект Закону України від 28.06.2024. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44501>.

4. Про електронні комунікації Закон України від 16.12.2020. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20>

Ключові слова: Угода про асоціацію, медіа-сервіс, піратство, система умовного доступу, незаконний пристрій умовного доступу.

Keywords: Association Agreement, media service, piracy, conditional access system, illegal conditional access device.